

УДК 38.05

<https://doi.org/10.31470/2786-6246-2022-1-85-101>

ПАРХОМЕНКО-КУЦЕВІЛ О. І. – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Університету Григорія Сковороди в Переяславі

ORCID ID:0000-0002-0758-346X

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Анотація. У статті проаналізовані нормативно-правові засади розвитку та функціонування Вищого антикорупційного суду. У статті обґрунтовано доцільність проводити Вищою кваліфікаційною комісією суддів України лише співбесіди, тестування професійних знань та навичок, розглядати питання щодо доброчесності, моральності кандидатів. Потім формувати списки тих кандидатів, які відповідають встановленим вимогам чинного законодавства щодо професійності, моральності, доброчесності, досвіду та кваліфікації. Далі запропонувати провести вибори суддів до Вищого антикорупційного суду населенням країни через електронне голосування. Електронною ідентифікацією особи може бути електронний підпис (наприклад, електронний підпис, що використовується для подання електронної декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування). Це надасть можливість людям обрати тих суддів, яких вони вважають чесними, неупередженими, професійними. Крім того, було б доцільно прописати процедуру відкликання суддів Антикорупційного суду, якщо така особи скоїла правопорушення. Унормування таких процедур потребує внесення змін до чинних нормативно-правових документах України. У дослідженні зазначено, що для ефективності

діяльності Вищого антикорупційного суду України слід здійснити наступні кроки: по-перше, потрібно запровадити прозору систему відбору та призначення суддів Вищого антикорупційного суду України та їх відповідальність за необґрунтовані рішення; по-друге, запровадження прозорості діяльності Вищого антикорупційного суду України; по-третє, визначення процедури відкликання суддів громадянами України; по-четверте, передбачити процедуру звітування суддів перед громадянами України.

Ключові слова: антикорупційна політика, Вищий антикорупційний суд, кадровий потенціал, розвиток системи антикорупційних органів.

PARKHOMENKO-KUTSEVIL O. I. - Doctor of Science in Public Administration, Professor, Head of the Department of Public Administration and Administration of Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav

PROBLEMS OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE SUPREME ANTI-CORRUPTION COURT OF UKRAINE

Abstract. The article analyzes the legal framework for the development and functioning of the Supreme Anti-Corruption Court. The article substantiates the expediency of the High Qualification Commission of Judges of Ukraine to conduct only interviews, testing of professional knowledge and skills, to consider issues of integrity, morality of candidates. Then form lists of those candidates who meet the requirements of current legislation on professionalism, morality, integrity, experience and qualifications. Then propose to hold elections of judges to the Supreme Anti-Corruption Court by the population of the country through electronic voting. An electronic identification of a person can be an electronic signature (for example, an electronic signature used to submit an electronic declaration of a person authorized to perform the functions of the state or local government). This will

enable people to elect those judges whom they consider honest, impartial and professional. In addition, it would be appropriate to prescribe the procedure for recalling judges of the Anti-Corruption Court, if such a person has committed an offense. Normalization of such procedures requires amendments to the current legal documents of Ukraine. The study notes that for the effectiveness of the Supreme Anti-Corruption Court of Ukraine, the following steps should be taken: first, a transparent system for appointing judges of the Supreme Anti-Corruption Court of Ukraine and their responsibility for unreasonable decisions should be introduced; secondly, the introduction of transparency in the activities of the Supreme Anti-Corruption Court of Ukraine; thirdly, determining the procedure for recalling judges by citizens of Ukraine; fourth, to provide a procedure for reporting judges to citizens of Ukraine.

Key words: anti-corruption policy, Supreme Anti-Corruption Court, personnel potential, development of anti-corruption bodies system.

Постановка проблеми. На сьогодні формування та розвиток антикорупційних органів державної влади набувають актуальності, оскільки одним з пріоритетних напрямів державної політики є антикорупційна політика. Корупція наносить не виправної шкоди не лише міжнародному іміджу держави, а й добробуту населення країни, економічному розвитку України. Корупція в Україні впливає на якість надання адміністративних (державних) послуг, ефективність використання коштів державного та місцевих бюджетів, що стримує прогрес та розвиток всіх процесів у суспільстві.

Разом з тим, існує проблема неефективності зазначених органів державної влади, яка полягає у відсутності реальних (відповідних) вироків суду щодо корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема запобігання та подолання корупції, а також діяльність антикорупційних органів

державної влади аналізують вчені в різних галузях науки, у тому числі правознавці, політологи, соціологи, психологи, фахівці з державного управління та ін. Зокрема, формування та розвиток антикорупційних інституцій в Україні та світі, аналізують: С. Александров, В. Андріанов, Л. Багрій-Шахматов, О. Банчук, І. Бачинський, В. Белік, В. Берзнер, Т. Іленок, О. Кальман, М. Камлик, І. Козьяков, О. Костенко, В. Кузьменко, О. Куриленко, В. Литвиненко, О. Лук'янов, О. Маркєєва, М. Мельник, О. Михайльченко, А. Мовчан, О. Мусієнко, Є. Невмержицький, А. Новак, В. Пелішенко, С. Петрашко, С. Серьогін, О. Сінчук, Л. Ситник, Є. Скулиш, М. Фоміна, М. Хавронюк, Н. Ченшова, М. Ярошенко, І. Яцків та ін.

Існують лише поодинокі дослідження проблем запровадження та функціонування Вищого антикорупційного суду України. Так, К. Ростовська аналізує проблеми становлення законодавства щодо антикорупційних судів, визначає проблеми підсудності тощо [1]. Д. Євтушенко та А. Удод зазначають, що на сьогоднішній день, діяльність ВАКС є недоцільною. Це обґрунтовується тим, що витрачання бюджетних коштів на функціонування вище зазначеного суду, який протягом трьох місяців і двадцяти двох днів свого існування спромігся винести судові рішення лише у чотирьох кримінальних провадженнях. При цьому, даний суд створювався для швидкого, ефективного і законного розгляду корупційних справ [2]. Я. Никитюк аналізує передумови та необхідність унесення змін і доповнень до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» [3].

Проблеми антикорупційних інституцій, на жаль, розглядаються лише в контексті формування та реалізації антикорупційної політики, разом з тим зазначені органи державної влади є основою запобігання та протидії корупції. Тому формування та розвиток антикорупційних органів державної влади відіграю важливу роль у заходах з запобігання та протидії корупції.

Разом з тим, відсутні системні дослідження проблеми становлення, функціонування та розвитку такої антикорупційної інституції як Антикорупційний суд України.

Метою статті є системний аналіз проблеми становлення та розвитку Вищого антикорупційного суду України

Виклад матеріалу.

7 червня 2018 року прийнято Закон України «Про Вищий антикорупційний суд України», який передбачає запровадження діяльності Вищого антикорупційного суду України. Завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні (Закон України про вищий антикорупційний суд). На сьогодні тільки планується запровадження діяльності цього органи державної влади. Виникають проблеми у відсутності відповідних фахівців в даній галузі, відсутності досвіду формування саме такого суду, відсутності системного бачення роботи Вищого антикорупційного суду.

«Антикорупційний суд» у міжнародних наукових документах розглядається як суд, який істотно спеціалізується (хоча і не обов'язково виключно) у справах про корупцію [4].

Антикорупційні суди на даний час створені у наступних країнах: Афганістан, Бангладеш, Болгарія, Камерун, Хорватія, Індонезія, Кенія, Малайзія, Непал, Пакистан, Палестина, Філіппіни, Сенегал, Словаччина, і Уганда [5].

У Болгарії створено розгалужену систему інституцій, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією. Складовою частиною зусиль країни зі стримування корупції та підвищення рівня громадської довіри до державних органів було створено спеціалізований суд, який розглядає

злочини, скоєні організованими злочинними угрупованнями, в тому числі злочини, пов'язані з корупцією. У Болгарії антикорупційний суд є універсальним паралельним судом, оскільки система антикорупційних судів включає як суд першої інстанції – Спеціалізований кримінальний суд, так і апеляційний суд – Апеляційний спеціалізований кримінальний суд. В якості касаційної інстанції виступає Верховний касаційний суд [6].

У 2003 році у Словаччині було створено Спеціалізований суд (пізніше перейменований на Спеціалізований кримінальний суд) для розгляду справ про корупційні злочини та організовану злочинність. Суд розпочав свою діяльність у 2005 році. Суд був створений у відповідь на вплив на суди першої інстанції кримінальних мереж та місцевих еліт [7].

Відповідно до ст. 14 Кримінального процесуального кодексу Словаччини юрисдикція Спеціалізованого кримінального суду розповсюджується на:

- вбивства;
- вчинення тиску та здійснення впливу на рішення у сфері державного забезпечення та державних закупівель відповідно до ст.266 (3) Кримінального кодексу;
- підроблення та контрафактне виробництво грошей та цінних паперів відповідно до ст.270 (4) Кримінального кодексу;
- зловживання посадовим положенням відповідно до пунктів 3 і 4 ст.326 Кримінального кодексу;
- отримання хабаря відповідно до ст.328-331 Кримінального кодексу;
- хабарництво відповідно до ст.332-335 Кримінального кодексу;
- непряму корупцію відповідно до ст.336 Кримінального кодексу;
- хабарництво на виборах відповідно до ст.336а Кримінального кодексу;
- створення, організацію та допомогу злочинній або терористичній групі;
- особливо тяжкі злочини, вчинені злочинною або терористичною групою;

- злочини проти власності відповідно до розділу 4 спеціальної частини Кримінального кодексу або економічні злочини відповідно до розділу 5 спеціальної частини Кримінального кодексу в особливо великих розмірах (що у 25 разів перевищує незначну шкоду – 266 євро);
- завдання шкоди економічним інтересам Європейського Союзу [8].

Процедура призначення або звільнення суддів Спеціалізованого кримінального суду є звичайною процедурою, що застосовується до суддів звичайних судів. Кандидати на посаду судді складають іспит та подають свої кандидатури на розгляд комітету, призначеного Радою суддів (органу, до складу якого входять 9 суддів та 9 членів, обраних іншими гілками влади). Комітет обирає кандидатуру, яку Рада суддів може затвердити або відхилити з самого початку призначення суддів [7].

У Хорватії основою системи протидії корупції у 2009 році було створено Судові відділи з питань провадження у кримінальних справах (Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, USKOK), віднесених до компетенції УСКОК [9].

Відповідно до ст.32 Закону «Про протидію корупції та організованій злочинності» Судові відділи з питань провадження у кримінальних справах, віднесених до компетенції УСКОК, створені в окружних та муніципальних судах Осієку, Рієки, Спліту та Загребу. Судді відділів призначаються головою суду на щорічній основі після винесення відповідного рішення радою суду [9].

Так само як і в Словаччині, у Хорватії спеціалізований антикорупційний суд має первісну юрисдикцію над справами про корупцію, а апеляційні скарги розглядаються у верховному суді [4; 10].

Відповідно до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» на посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України «Про судоустрій і статус суддів», а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для

здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років;
- 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років;
- 3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років;
- 4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше сім років (Закон України про Вищий антикорупційний суд).

Основними етапами відбору на посаду судді Вищого антикорупційного суду є наступні:

- 1) рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про оголошення добору кандидатів на посаду судді з урахуванням прогнозованої кількості вакантних посад суддів;
- 2) розміщення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на своєму офіційному веб-сайті оголошення про проведення добору кандидатів на посаду судді;
- 3) подання особами, які виявили намір стати суддею, до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відповідної заяви та документів;
- 4) здійснення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України перевірки відповідності осіб, які звернулися із заявою для участі в доборі, установленим цим Законом вимогам до кандидата на посаду судді на основі поданих документів;
- 5) допуск Вищою кваліфікаційною комісією суддів України осіб, які за результатами перевірки на час звернення відповідають установленим цим Законом вимогам до кандидата на посаду судді, до участі у доборі та складенні відбіркового іспиту;
- 6) складення особою, допущеною до участі у доборі, відбіркового іспиту;

7) встановлення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України результатів відбіркового іспиту та їх оприлюднення на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

8) проведення стосовно осіб, які успішно склали відбіркового іспит, спеціальної перевірки в порядку, визначеному законодавством про запобігання корупції;

9) проходження кандидатами, які успішно склали відбіркового іспит та пройшли спеціальну перевірку, спеціальної підготовки; отримання свідоцтва про проходження спеціальної підготовки;

10) складення кандидатами, які пройшли спеціальну підготовку, кваліфікаційного іспиту та встановлення його результатів;

11) зарахування Вищою кваліфікаційною комісією суддів України кандидатів на посаду судді за результатами кваліфікаційного іспиту до резерву на заміщення вакантних посад судді, визначення їх рейтингу, оприлюднення списку кандидатів на посаду судді, включених до резерву та рейтингового списку, на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

12) оголошення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України відповідно до кількості вакантних посад судді у місцевих судах конкурсу на заміщення таких посад;

13) проведення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України конкурсу на заміщення вакантної посади судді на основі рейтингу кандидатів, які взяли участь у такому конкурсі, та внесення рекомендації Вищій раді правосуддя щодо призначення кандидата на посаду судді;

14) розгляд Вищою радою правосуддя рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та ухвалення рішення щодо кандидата на посаду судді;

15) видання указу Президента України про призначення на посаду судді – у разі внесення Вищою радою правосуддя подання про призначення судді на посаду [11].

Водночас зазначені процедури не дають можливості об'єктивно сформулювати корпус професійних та чесних суддів. На нашу думку, доцільно було б наряду з процедурами оцінювання запровадити анонімне тестування на психологічні особливості особистості, чесність, стресостійкість, вміння приймати рішення та нести за них відповідальність. Разом з тим, доцільно запровадити проходження співбесіди за допомогою поліграфа. Стосовно поліграфа існує багато негативних думок науковців, однак, на нашу думку, це дасть можливість більш об'єктивного аналізу професійних та людських якостей особистості.

З метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні для цілей кваліфікаційного оцінювання відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності), а саме щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата його статусу, наявності знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, утворюється Громадська рада міжнародних експертів. Громадська рада доброчесності, що утворена і здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», на час діяльності Громадської ради міжнародних експертів не залучається до встановлення відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду передбаченим законом критеріям для цілей кваліфікаційного оцінювання [12].

Слід звернути увагу на прозорість конкурсів на посади суддів Вищого антикорупційного суду.

Так, на кожному етапі кваліфікаційного оцінювання кандидатів на посаду судді Вищого антикорупційного суду та під час оцінювання результатів такого кваліфікаційного оцінювання секретаріатом Вищої

кваліфікаційної комісії суддів України забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а Громадської ради міжнародних експертів – на офіційному веб-сайті Державної судової адміністрації України. Під час розгляду Вищою радою правосуддя питання про внесення Президентом України подання про призначення судді Вищого антикорупційного суду та прийняття рішення Вищої ради правосуддя щодо кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду здійснюється відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої ради правосуддя на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя, що забезпечується секретаріатом Вищої ради правосуддя [12].

Водночас, на нашу думку, було б доцільно лише проводити Вищою кваліфікаційною комісією суддів України співбесіди, тестування професійних знань та навичок, розглядати питання щодо доброчесності, моральності кандидатів. Потім формувати списки тих кандидатів, які відповідають встановленим вимогам чинного законодавства щодо професійності, моральності, доброчесності, досвіду та кваліфікації. Далі запропонувати провести вибори суддів до Вищого антикорупційного суду населенням країни через електронне голосування. Електронною ідентифікацією особи може бути електронний підпис (наприклад, електронний підпис, що використовується для подання електронної декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування). Це надасть можливість людям обрати тих суддів, яких вони вважають чесними, неупередженими, професійними.

Крім того, було б доцільно прописати процедуру відкликання суддів Антикорупційного суду, якщо така особи скоїла правопорушення.

Унормування таких процедур потребує внесення змін до чинних нормативно-правових документах України.

Окремо стоїть питання ефективності Вищого Антикорупційного Суду.

Детально оцінювати діяльність ВАКС ще занадто рано. За рік функціонування ВАКС виніс 16 обвинувальних вироків, що є занадто мало, порівняно з витратами на функціонування даної інституції.

Існує декілька причин такої діяльності ВАКС.

По-перше, успіх ВАКС залежить від якості роботи, яку здійснює НАБУ та САП. ВАКС може ухвалити обвинувальний вирок лише у разі якщо слідчі виявлять, а прокурори нададуть достатні докази винуватості особи, що будуть поза «обґрунтованими сумнівами» [13].

По-друге, викликає занепокоєння те, що сторони можуть подавати апеляцію на рішення ВАКС до Касаційного кримінального суду Верховного Суду. Оскільки, судді Верховного Суду не пройшли через такий процес перевірки, як судді ВАКС.

По-третє, кількість справ може виявитися надмірною відносно кількості суддів ВАКС. Ситуацію ускладнює те, що судді ВАКС проводять засідання колегіально у складі 3 суддів, і якщо з певних причин один суддя відсутній, то інші двоє не зможуть продовжити слухання справи без участі третього.

По-четверте, деякі спостерігачі попереджають про нереалістичні очікування від ВАКС щодо швидкого ухвалення обвинувальних вироків посадовим особам. Завданням суду є здійснення безстороннього розгляду справ, а не тільки ухвалення обвинувальних актів; а також нереалістичні очікування можуть призвести до обґрунтованого невдоволення, якщо ВАКС не матиме негайного трансформаційного впливу. Захисникам ВАКС доведеться стримувати як свої очікування, так і сподівання громадян України [13].

По-п'яте, варто відмітити низьку якість адміністративно-правового регулювання діяльності ВАКС. Про це свідчить і значна кількість змін, які внесені до більшості нормативно-правових актів, й ухвалення нових редакцій таких актів через дуже нетривалі проміжки часу.

По-шосте, недотримання законодавчих вимог під час здійснення адміністративно-правового регулювання діяльності ВАКС. Найбільш яскравим прикладом, який підтверджує цей висновок, є зміни, які внесені до Закону України «Про ВАКС». Так, у ч. 2 ст. 2 Закону зазначено: «Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» (Про Вищий антикорупційний суд, 2018). Однак, як ми вже з'ясували вище, з п'яти законів, якими внесено зміни до Закону «Про ВАКС», лише два останні відповідають цій вимозі [3].

По-сьоме, необґрунтоване затягування процесу адміністративно-правового врегулювання проблемних питань, які виникають у процесі функціонування ВАКС. Як відомо, практично неможливо розробити й ухвалити «ідеальний» нормативно-правовий акт, який став би універсальним регулятором тієї чи іншої сфери суспільних відносин протягом тривалого проміжку часу. Яким би досконалим не був закон, у процесі його застосування обов'язково виникатимуть прогалини, недоліки чи інші суперечності, які потребуватимуть врегулювання. І в такій ситуації важливо, щоб зміни до закону вносилися оперативно і своєчасно. На жаль, у діяльності ВАКС ця вимога виконується не завжди. Зокрема, можна навести ситуацію з неодноразовим «корегуванням» підвідомчості ВАКС ще до моменту фактичного початку його діяльності. Також варто згадати про загрозу надмірного перевантаження його справами, що цілком імовірно могло паралізувати всю його роботу [4].

Окремо стоїть проблема того, що ВАКС стане політичним знаряддям вирішенням питання прибирання (дискваліфікації) «непотрібних» («незручних») політиків, посадовців, державних службовців.

Таким чином, існує загроза, що Вищий Антикорупційний суд України або буде неефективним, або його рішення будуть мати формальний характер.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави визначити наступні перспективи формування та розвитку Вищого антикорупційного суду України:

по-перше, потрібно запровадити прозору систему призначення суддів Вищого антикорупційного суду України та їх відповідальність за необґрунтовані рішення

по-друге, запровадження прозорості діяльності Вищого антикорупційного суду України;

по-третє, визначення процедури відкликання суддів громадянами України;

по-четверте, передбачити процедуру звітування суддів перед громадянами України.

Список використаних джерел:

1. Ростовська К. Проблемні питання створення антикорупційних судів в Україні. *Правова позиція*. 2017. № 2 (19). С. 159-164.

2. Євтушенко Д. О., Удод А.М. Щодо доцільності функціонування вищого антикорупційного суду. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/93.pdf

3. Никитюк Я. І. Структурно-організаційні засади діяльності Вищого антикорупційного суду. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Випуск 4. С. 127–130.

4. Євсєєв О. Антикорупційні суди: світовий досвід. *Новое время*. URL: http://nv.ua/ukr/opinion/evseev_o/antikoruptionsijni-sudi-svitovij-dosvid614776.html.

5. Створення та діяльність антикорупційних судів у Болгарії, Словаччині та Хорватії Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29287.pdf>

6. Bulgaria Anti Corruption Institutional Framework. URL: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135512224>

7. Stephenson M. Specialised anti-corruption courts: Slovakia. URL: <http://www.u4.no/publications/specialised-anti-corruption-courts-slovakia/>

8. Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok. URL: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>

9. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. URL: <https://www.zakon.hr/z/166/Zakon-o-Uredu-za-suzbijanje-korupcije-i-organiziranog-kriminaliteta>

10. Прокопів Б. Специфіка функціонування Вищого антикорупційного суду в Україні: міжнародний досвід та українські реалії *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Випуск 3 (15). С. 103-107.

11. Закон України Про судоустрій і статус суддів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

12. Закон України про вищий антикорупційний суд URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>

13. Іванна Яна Кузь, Метью К. Стівенсон. Вищий антикорупційний суд України Інновації для безстороннього правосуддя, 2020. URL: <https://www.u4.no/publications/ukraines-high-anti-corruption-court-ukranian.pdf>.

References:

1. Rostovska K. (2017), Problemni pytannia stvorennia antykoruptsiinykh sudiv v Ukraini [Problematic issues of creating anti-corruption courts in Ukraine], *Pravova pozytsiia - Legal position*, (2) (19): 159-164. [in Ukrainian]

2. Ievtushenko D.O. & Udod A.M. (2021), Shchodo dotsilnosti funktsionuvannia vyshchoho antykoruptsiinoho sudu [Regarding the expediency of the functioning of the Supreme Anti-Corruption Court], *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal - Legal scientific electronic journal*, (3). Retrieved from http://www.lsej.org.ua/3_2020/93.pdf [in Ukrainian]

3. Nykytiuk Ya. I. Strukturno-orhanizatsiini zasady diialnosti Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu [Structural and organizational principles of the Supreme Anti-Corruption Court], *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava - Scientific Bulletin of Public and Private Law*, Vypusk 4, S. 127–130. [in Ukrainian]

4. Ievsieiev O. (2018). Antykoruptsiini sudy: svitovyi dosvid [Anti-corruption courts: world experience.]. *Novoe vremia - New time*. Retrieved from http://nv.ua/ukr/opinion/evseev_o/antikoruptionsijni-sudi-svitovij-dosvid614776.html. [in Ukrainian]

5. Stvorennia ta diialnist antykoruptsiinykh sudiv u Bolharii, Slovachchyni ta Khorvatii Informatsiina dovidka, pidhotovlena Yevropeiskym informatsiino-doslidnytskym tsentrom na zapyt narodnoho deputata Ukrainy [Establishment and operation of anti-corruption courts in Bulgaria, Slovakia and Croatia Information reference prepared by the European Information and Research Center at the request of the People's Deputy of Ukraine]. Retrieved from <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29287.pdf> [in Ukrainian]

6. Bulgaria Anti Corruption Institutional Framework. Retrieved from <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135512224> [in English].

7. Stephenson M. Specialised anti-corruption courts: Slovakia. Retrieved from <http://www.u4.no/publications/specialised-anti-corruption-courts-slovakia/> [in English].

8. Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok. Retrieved from <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301> [in Croatian].

9. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Retrieved from <https://www.zakon.hr/z/166/Zakon-o-Uredu-za-suzbijanje-korupcije-i-organiziranog-kriminaliteta> [in Croatian].

10. Prokopiv Bohdan (2018). Spetsyfika funktsionuvannia Vysshchoho antykoruptsiinoho sudu v Ukraini: mizhnarodnyi dosvid ta ukraïnski realii [Specifics of the functioning of the Supreme Anti-Corruption Court in Ukraine: international experience and Ukrainian realities]. *Aktualni problemy pravoznavstva - Current issues of jurisprudence*, (3) (15): 103-107 [in Ukrainian]

11. Zakon Ukrainy pro vyshchyi antykoruptsiinyi sud [Law of Ukraine on the Supreme Anti-Corruption Court] Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2447-19> [in Ukrainian]

12. Zakon Ukrainy Pro sudoustrii i status suddiv [Law of Ukraine on the Judiciary and the Status of Judges]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>. [in Ukrainian]

13. Ivanna Yana Kuz & Metiu K. Stivenson (2020), Vysychyi antykoruptsiinyi sud Ukrainy Innovatsii dlia bezstoronnoho pravosuddia Supreme Anti-Corruption Court of Ukraine Innovations for Impartial Justice]. Retrieved from <https://www.u4.no/publications/ukraines-high-anti-corruption-court-ukranian.pdf>. [in Ukrainian]

*Подано до редакції 26.04.2022 р.
Прийнято до друку 12.05.2022 р.*